

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	13
PRZEDMOWA	15

Część pierwsza
ZAGADNIENIA OGÓLNE

Rozdział I. ADMINISTRACJA PUBLICZNA I PRAWO ADMINISTRACYJNE	19
1. Charakterystyka prawa administracyjnego	19
2. Pojęcie prawa administracyjnego i administracji	21
3. Badanie administracji przez różne dyscypliny naukowe	25
4. Działy prawa administracyjnego	26
5. Stosunek prawa administracyjnego do innych działów prawa	29
Literatura podstawowa	31
Rozdział II. STOSUNEK ADMINISTRACYJNOPRAWNY	32
1. Pojęcie stosunku administracyjnoprawnego i jego elementy	32
2. Rodzaje stosunków administracyjnoprawnych	34
3. Podstawy nawiązania stosunku administracyjnoprawnego i jego ustania	36
Literatura podstawowa	37
Rozdział III. KONSTYTUCYJNE PODSTAWY (ZASADY) DZIAŁANIA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	38
1. Wprowadzenie do rozważań	38
2. Rola norm konstytucyjnych i zawartych w nich zasad	40
3. Zasada demokratycznego państwa prawa i jej znaczenie dla prawa administracyjnego oraz administracji publicznej	41
4. Zasady ogólne (konstytucyjne) w materialnym prawie administracyjnym	43
5. Zasady konstytucyjne a ustrojowe prawo administracyjne	45
6. Zasady ogólne dotyczące procedury administracyjnej	46
Literatura podstawowa	48

Część druga

USTROJOWE PRAWO ADMINISTRACYJNE

Rozdział IV. POJĘCIE USTROJOWEGO PRAWA ADMINISTRACYJNEGO I ZASADY BUDOWY ORGANÓW ADMINISTRACJI	51
1. Pojęcie ustrojowego prawa administracyjnego	51
2. Zasady budowy aparatu administracji publicznej	53
3. Zasady ustrojowe funkcjonowania administracji publicznej	63
Literatura podstawowa	70
 Rozdział V. ORGANY I PODMIOTY REALIZUJĄCE ZADANIA ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	 71
1. Wyodrębnienie i typologia podmiotów (organów) administracji publicznej	71
2. Organy administracji rządowej	72
3. Korporacje prawa publicznego — samorządy	76
4. Zakłady prawa administracyjnego	79
5. Fundacje prawa publicznego	83
6. Powierzenie funkcji administracji publicznej podmiotom prawa prywatnego	85
Literatura podstawowa	88
 Rozdział VI. CENTRALNE ORGANY ADMINISTRACJI	 90
1. Wprowadzenie	90
2. Prezydent jako organ administracji	92
3. Rada Ministrów oraz Prezes Rady Ministrów	94
4. Ministrowie jako kierownicy resortu	98
5. Centralne urzędy	100
6. Nietypowe organy administracji	102
Literatura podstawowa	103
 Rozdział VII. PODZIAŁ TERYTORIALNY	 104
1. Pojęcie, znaczenie, klasyfikacja podziałów terytorialnych	104
2. Czynniki kształtujące podział terytorialny	106
3. Ewolucja podziału terytorialnego	109
4. Aktualny podział terytorialny Rzeczypospolitej Polskiej	113
Literatura podstawowa	120
 Rozdział VIII. TERENOWE ORGANY ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ	 121
1. Wprowadzenie	121
2. Wojewoda jako organ administracji ogólnej i zespolonej	122
3. Terenowe organy administracji niezespolonej	130
Literatura podstawowa	132
 Rozdział IX. SAMORZĄD TERYTORIALNY	 133
1. Źródła prawa samorządu terytorialnego	133
1.1. Regulacje ustawowe	133
1.2. Regulacje statutowe	137
1.3. Europejska Karta Samorządu Terytorialnego	141
2. Zadania i kompetencje organów samorządu terytorialnego	142
2.1. Pojęcie zadań i kompetencji	142
2.2. Typologia zadań samorządu terytorialnego	146

3. Struktura samorządu terytorialnego w gminie (organy i jednostki organizacyjne samorządu) 153

3.1. Miejsce gminy w strukturze samorządu 153

3.2. Formy demokracji bezpośredniej 155

3.3. Wybory do rady gminny 159

3.4. Status prawny radnego 160

3.5. Rada gminy (zadania, tryb działania, organy wewnętrzne) 163

3.6. Organy wykonawcze gminy (wójt, burmistrz, prezydent miasta), urząd gminy, inne jednostki organizacyjne 167

3.7. Organy w jednostkach pomocniczych 173

4. Struktura samorządu terytorialnego na szczeblu powiatu i województwa 178

4.1. Uwagi ogólne 178

4.2. Struktura organizacyjna samorządu powiatowego 178

4.3. Struktura organizacyjna samorządu wojewódzkiego 183

5. Współdziałanie w strukturach samorządowych 187

5.1. Znaczenie i formy współdziałania 187

5.2. Stowarzyszenia gmin, powiatów i województw 191

5.3. Porozumienia gmin, powiatów i województw 192

5.4. Związki gmin i powiatów 193

5.5. Krajowe reprezentacje samorządu 194

5.6. Współdziałanie województwa, powiatu i gminy z regionami innych państw 196

6. Nadzór nad samorządem terytorialnym 197

6.1. Istota nadzoru 197

6.2. Środki nadzoru 201

6.3. Środki ochrony sądowej 207

Literatura podstawowa 210

Rozdział X. SAMORZĄD ZAWODOWY I GOSPODARCZY 211

1. Wprowadzenie 211

2. Samorząd zawodowy 212

3. Samorząd gospodarczy 217

Literatura podstawowa 219

Rozdział XI. STATUS PRAWNY PRACOWNIKÓW ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ 220

1. Wyodrębnienie zawodu urzędniczego — ewolucja przepisów 220

2. Charakterystyka pragmatyki służbowej z 18 grudnia 1998 roku 224

3. Charakterystyka ustawy z 1990 roku o pracownikach samorządowych 228

Literatura podstawowa 230

Rozdział XII. KONTROLA ADMINISTRACJI 231

1. Wprowadzenie 231

2. Kontrola wewnętrzna administracji 234

3. Społeczna (obywatelska) kontrola administracji 236

4. Kontrola administracji sprawowana przez Najwyższą Izbę Kontroli 238

5. Sądowa kontrola administracji 241

6. Prokuratorska kontrola administracji, kontrola Rzecznika Praw Obywatelskich 243

6.1. Kontrola prokuratorska 243

6.2. Kontrola Rzecznika Praw Obywatelskich 245

7. Kontrola organów samorządu terytorialnego przez regionalne izby obrachunkowe 246

Literatura podstawowa 247

Część trzecia
FORMY PRAWNE DZIAŁANIA
ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Rozdział XIII. ISTOTA I RODZAJE FORM PRAWNYCH DZIAŁANIA ADMINISTRACJI	251
1. Zadania administracji publicznej i formy prawne ich realizacji	251
2. Typologia form działania administracji	253
Literatura podstawowa	256
Rozdział XIV. AKTY GENERALNE (NORMATYWNE) ORGANÓW ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	257
1. Pojęcie i typologia	257
2. Akty generalne administracji publicznej powszechnie obowiązujące	260
2.1. Akty stanowione na szczeblu centralnym	260
2.2. Akty prawa miejscowego	262
3. Generalne akty wewnętrzne administracji publicznej	267
4. Akty planowania w administracji publicznej	270
5. Pochodne prawo wspólnotowe	273
6. Organy promulgacyjne, publikowanie i wejście w życie aktów normatywnych administracji publicznej	279
Literatura podstawowa	279
Rozdział XV. INDYWIDUALNE AKTY ADMINISTRACYJNE (DECYZJE ADMINISTRACYJNE)	280
1. Pojęcie aktu administracyjnego	280
2. Typologia aktów administracyjnych	283
3. Uznanie administracyjne	287
4. Elementy dodatkowe aktu administracyjnego — utrata mocy obowiązującej	289
5. Wadliwość aktu administracyjnego	291
6. Trwałość aktu (akty ostateczne i prawomocne)	292
7. Rola procedur administracyjnych w zakresie wydawania aktów administracyjnych	294
Literatura podstawowa	296
Rozdział XVI. INNE PRAWNE FORMY DZIAŁANIA ADMINISTRACJI	297
1. Czynności materialno-techniczne (działania faktyczne)	297
2. Czynności prawne niebędące aktami administracyjnymi	300
2.1. Działanie administracji w formach prawa prywatnego	300
2.2. Uгода administracyjna	302
2.3. Promesa wydania decyzji	303
2.4. Porozumienie administracyjne	303
2.5. Umowy prawa administracyjnego	304
Literatura podstawowa	305
Rozdział XVII. POSTĘPOWANIE ADMINISTRACYJNE OGÓLNE	306
1. Źródła i zakres stosowania kodeksu postępowania administracyjnego	306
2. Zasady ogólne	307

3. Podmioty postępowania administracyjnego 313

 3.1. Organ prowadzący postępowanie 313

 3.2. Strona i uczestnicy postępowania na prawach strony 315

4. Instytucje techniczno-procesowe 318

5. Przebieg postępowania 323

 5.1. Wszczęcie postępowania 323

 5.2. Dowody i postępowanie wyjaśniające 324

 5.3. Rozstrzygnięcia w postępowaniu administracyjnym (decyzje, ugody, współdziałanie i postanowienia) 326

6. Zwyczajne środki prawne w postępowaniu administracyjnym (odwołanie, wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy, zażalenie) 328

7. Wzruszanie ostatecznych rozstrzygnięć administracyjnych 330

 7.1. Uwagi ogólne 330

 7.2. Wznowienie postępowania 330

 7.3. Stwierdzenie nieważności decyzji i postanowień 332

 7.4. Uchylenie lub zmiana oraz wygaśnięcie decyzji 333

8. Wydawanie zaświadczeń 334

9. Postępowanie w sprawach skarg i wniosków 335

Literatura podstawowa 336

Rozdział XVIII. SĄDOWNICTWO ADMINISTRACYJNE I POSTĘPOWANIE SĄDOWOADMINISTRACYJNE 337

1. Wstęp 337

2. Ustrój sądownictwa administracyjnego w Polsce 337

3. Właściwość sądów administracyjnych 339

 3.1. Rozstrzyganie o legalności aktów i czynności administracyjnych 340

 3.2. Orzekanie o bezczynności administracji 341

 3.3. Orzekanie w sprawach grzywny 342

 3.4. Podejmowanie uchwał w sprawach pytań prawnych 342

 3.5. Rozstrzyganie sporów kompetencyjnych 343

 3.6. Kontrola legalności prawa 344

4. Podmioty postępowania sądowoadministracyjnego 345

5. Przebieg postępowania sądowoadministracyjnego 348

 5.1. Wszczęcie postępowania 348

 5.2. Pisma procesowe i wpis sądowy 349

6. Orzeczenia sądowe 351

7. Zasakarzalność orzeczeń sądów administracyjnych 351

 7.1. Środki odwoławcze 351

 7.2. Nadzwyczajne środki prawne od orzeczeń sądów administracyjnych 353

8. Postępowania szczególne 354

Literatura podstawowa 357

Rozdział XIX. POSTĘPOWANIE EGZEKUCYJNE W ADMINISTRACJI 358

1. Wprowadzenie 358

 1.1. Zagadnienia wstępne 358

 1.2. Dobrowolne wykonanie obowiązków publicznoprawnych 359

2. Zakres stosowania postępowania egzekucyjnego w administracji 360

3. Udzielenie pomocy obcemu państwu oraz korzystanie z jego pomocy przy dochodzeniu należności pieniężnych 361

4. Organy egzekucyjne i inne podmioty uczestniczące w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym	362
5. Środki egzekucji administracyjnej	367
5.1. Środki egzekucji należności pieniężnych	367
5.2. Środki egzekucji należności niepieniężnych	375
6. Przebieg postępowania egzekucyjnego	378
6.1. Zasady postępowania egzekucyjnego	378
6.2. Odpowiednie stosowanie k.p.a. w postępowaniu egzekucyjnym w administracji	382
6.3. Wszczęcie i tok postępowania	383
6.4. Zbieg egzekucji	384
6.5. Koszty egzekucyjne	385
7. Postępowanie zabezpieczające	385
8. Środki prawne i środki nadzoru w postępowaniu egzekucyjnym	387
Literatura podstawowa	392

**Rozdział XX. SANKCJE TYPU KARNEGO A WYKONANIE AKTU
ADMINISTRACYJNEGO (WYKONANIE OBOWIĄZKÓW
PUBLICZNOPRAWNYCH)**

393

1. Wprowadzenie do rozważań	393
2. O istocie kar administracyjnych	395
3. Kary dyscyplinarne	404
Literatura podstawowa	407

**Część czwarta
WYBRANE ZAGADNIENIA MATERIALNEGO
PRAWA ADMINISTRACYJNEGO**

**Rozdział XXI. ISTOTA I CHARAKTERYSTYKA MATERIALNEGO PRAWA
ADMINISTRACYJNEGO**

411

1. Pojęcie materialnego prawa administracyjnego	411
2. Działy materialnego prawa administracyjnego i podstawowe jego instytucje	415
Literatura podstawowa	426

Rozdział XXII. POMOC SPOŁECZNA I JEJ FORMY

428

1. Zagadnienia ogólne	428
2. Podstawowe formy pomocy społecznej	430
3. Formy pomocy społecznej przewidziane w przepisach odrębnych	437
Literatura podstawowa	442

**Rozdział XXIII. REGLAMENTACJA ADMINISTRACYJNOPRAWNA
DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ**

443

1. Uwarunkowania ustrojowe	443
2. Nowe rozwiązania zawarte w ustawie z 2 lipca 2004 roku	445
3. Zasada wolności gospodarczej i inne zasady ogólne	447
4. Ewidencja działalności gospodarczej i wpis do rejestru działalności regulowanej, koncesja oraz zezwolenie	451
Literatura podstawowa	456

Rozdział XXIV. DZIAŁANIE ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W STANACH ZAGROŻENIA (STANACH NADZWYCZAJNYCH). POLICJA ADMINISTRACYJNA	457
1. Wprowadzenie	457
2. Regulacja stanów nadzwyczajnych	459
3. Stany zagrożenia unormowane w odrębnych ustawach	464
4. Policja administracyjna	465
Literatura podstawowa	471
 Rozdział XXV. PODSTAWOWE INSTYTUCJE PRAWA BUDOWLANEGO	472
1. Pojęcie „prawo budowlane” i zasada wolności budowlanej	472
2. Etapy procesu budowlanego a formy reglamentacji	476
3. Odrębności w postępowaniu administracyjnym	482
4. Organy nadzoru budowlanego i organy administracji architektoniczno-budowlanej	490
Literatura podstawowa	494
 Rozdział XXVI. WYWŁASZCZENIE NIERUCHOMOŚCI	495
1. Pojęcie wywłaszczenia i regulacja prawna	495
2. Ograniczanie praw rzeczowych w drodze decyzji administracyjnych	499
3. Odrębności proceduralne	501
Literatura podstawowa	502